

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Disputationes Theologicae

Quatuor Tomis distinctæ: Quibus Univerſa Theologia Scholastica Clare,
Breviter & accuratè explicatur

De Deo, Et De Angelis

Martinon, Jean

Burdegalæ, 1644

Sect. 1. Quotuplex ſit actus diuinæ voluntatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73898](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73898)

quibus dicuntur ea, quibus consueuimus demonstrare nos aliquid uelle. Potest autem aliquis declarare se uelle aliquid, uel per seipsum, uel per alium. Per seipsum quidem, in quantum facit aliquid uel directè, uel indirectè, & per accidens. Directè quidem, cum per se aliquid operatur: Et quantum ad hoc dicitur esse signum, operatio. Indirectè autem, in quantum non impedit operationem: nam remouens prohibens dicitur mouens per accidens. Et quantum ad hoc dicitur signum permissio. Per alium autem declarat se aliquid uelle, in quantum ordinat alium ad aliquid faciendum: uel necessariâ inductione, præcipiendo quod uult, & prohibendo contrarium: uel aliquâ persuasoriâ inductione, quod pertinet ad consilium. Quia igitur his quinque modis declaramus quod uolumus: propter hoc ista quinque appellantur interdum nomine uoluntatis diuinæ, tanquam signa uoluntatis: ut Matth. 6. uers. 10. Marc. 3. v. 35. Rom. 9. uers. 19. aliisque locis. Et permissio quidem, & operatio, referuntur ad præsens: permissio uidelicet ad malum: operatio ad bonum. Ad futurum autem, prohibitio respectu mali: respectu uero boni necessarii, præceptum: & respectu superabundantis Boni, consilium. Hæc D. Thom. quæ tribus sequentibus sectionibus explicabuntur.

SECTIO I.

Quotuplex sit actus diuinæ uoluntatis?

I. Actus diuinæ uoluntatis reipsa uincit, ratione multiplex est. Ac primò quidam sunt circa Deum ipsum; quidam circa alia extra Deum, possibilis, uel impossibilis; existentia, uel non existentia. Secundò, quidam actus sunt liberi, quidam necessarii. De qua utraque diuisione constat ex dictis. Tertio, diuidi possunt actus diuinæ uoluntatis iuxta diuisionem actuum uoluntatis creatæ, qui generatim sunt uelle & nolle, amare & odisse, desiderare & fugere, gaudere & tristari. Et hos constituunt communiter Philosophi morales in parte concupiscibili appetitus. Ultra quos numerant quinque alios in irascibili: spem & desperationem, audaciam, timorem, & iram: qui tamen ad superiores uocari possunt, a quibus intensio tantum, & uerementia, uel habitudine aliqua differunt, ut alibi dicitur.

Vide tem. 3. disp. 15. p. 102.

2. Cum autem ea quæ de Deo cognoscimus, ex perfectionibus quæ sunt in creaturis cognoscimus; appetitum etiam diuinum iisdem actibus, quibus nostrum, quasi definimus: ita tamen ut eiusmodi actus longè aliter se habeant in Deo, quam in nobis: & imperfectiones, si quas habent, ab eo remouendæ sint, ut angor, tristitia, anxietas, mæror, desperatio, abiectio animi &c. qua de se per se facili, & in qua non lubet inmorari, uideri possunt.

Actus diuinæ uoluntatis respectu actus appetitus nostri.

test Suarez lib. de attributis cap. 7. ubi singillatim disputat de his actibus ad diuinam uoluntatem comparatis: & quibus desperationem rectè censet à Deo penitus remouendam esse. Deus enim nunquam propter difficultatem animum abijcit, neque abijcere potest. Idemque sentio de tristitia, quoad inquietudinem, & sensum doloris, quem addit supra odium simplex mali præsentis, & proprii, uel alieni. Idem etiam de timore, & fuga mali futuri & imminenti, quoad anxietatem, difficultatem, aut impossibilitatem uitandi. De uolitione & nolitione, amore, odio, & aliis, clarum est nihil habere cur Deo repugnent, nisi rationem extrinsecam arduitatis & difficultatis obiecti, quam respicere censentur actus qui ad partem irascibilem pertinent.

Suarez

Quarta diuisio tradi potest iuxta progressum uoluntatis humanæ in suis deliberationibus, ubi tres actus generatim interueniunt: intentio finis, electio mediõrum, & usus sine applicatio aut executio. Qui actus sunt in diuina uoluntate, & dicunt perfectionem: neque inuoluunt imperfectionem ullam, propter quam Deo conuenire non possint. Ex hac autem diuisione oritur distinctio signorum rationis inter actus diuinæ uoluntatis, sumpta ex parte obiecti. Nam ut diximus disput. præcedenti, duplex est ordo inter actus diuinæ uoluntatis. Vnus est ex parte subiecti, quatenus unum sibi prius uendicat quam alium; & sic uolitio Dei, uerbi causa, circa possibilis, quia essentialis, est prior uoluntate efficaci circa ipsorum existentiam, utpote accidentaria logicè & contingenti: Essentialia enim

Alii respõdet nostris deliberationibus.

TINO
US
M

sunt priora non esse naturalibus & contingentibus. Alter est ex parte obiecti, seu potius ex modo tendendi in illud: quatenus inter obiecta quae voluntatem cadunt, vnum est alteri ratio volendi aut nolendi. Quo pacto Deus media propter finem appetens, prius vult finem quam media. Prius etiam peccatum odit, quam propter ipsum velit punire peccatorem. Prius accipit meritum, quam propter ipsum velit conferre gloriam. Est etiam alius ordo rationis inter actus voluntatis comparatos cum actibus intellectus. Nam generatim actus intellectus proponentes obiectum sunt priores actibus voluntatis versantibus circa obiectum propositum, ut ibidem exposuimus.

4. Dices haec non coherere cum doctrina D. Thomae quaest. 19. art. 5. Essentis nullam esse causam diuinam voluntatis: & licet sit voluntas quorundam propter finem, ipsam tamen secundum se non habere finem, sed tantum secundum obiectum: neque velle hoc propter illud, sed tantum velle hoc esse propter illud. Respondet D. Thomam, ut patet ex 6. Sed contra, & ex eius discursu in corpore articuli citati, loqui de vera & reali causa, quam nos etiam in actibus diuinam voluntatis exclusimus disp. 12. sect. 1. & merito. Quia cum volitio diuina, seu necessaria, seu libera, non sit entitas distincta ab essentia diuina, neque facta, neque producta, neque multiplex realiter; non magis potest habere veram causam & realem, quam fieri & produci per veram & realem causalitatem. Rationem tamen habere potest, & rationis ordinem, secundum quem prius in vnum tendat, quam in aliud, & in hoc propter illud. Quo sensu possunt & debent haec intelligi: *Omnia propter semetipsum operatus est Dominus.* Proverb. 16. *Proiegam urbem hanc propter me, & propter Dauid seruum meum.* 4. Reg. 20. *Elegit nos in ipso*, id est, in Christo & propter Christum, *ante mundi constitutionem, ut essemus sancti* Ephes. 1. & similia. Ac sicut in aliis attributis vnum potest esse ratio alterius, vnde admitti possunt haec locutiones, Deus vult hoc, quia vult illud; intelligendo per quia, prioritatem tantum rationis, & non realem causalitatem. Ita Suarez, lib. 2. de attribut. cap. 7. num. 12. & plures alij recentiores, praesertim de Thomistis, cum ipso D. Thoma 1. contra Gentes cap. 87. initio. Ad autem est loqui de volitione & nollitione diuina: & aliud, loqui de obiecto volito aut nolito, ut tale est. Hoc enim causam realem habere potest, & secundum illam esse volitum. Sic afflictio potest esse volita propter peccata: & praemium propter merita bona: & medium propter finem. Neque vero assentior Vasquez disp. 82. Cap. 2. affirmanti nihil aliud esse Deo rationem volendi praeter suam bonitatem. Cum Scriptura saepius asserat, Deum multa propter Abraham, Isaac, Iacob, Dauidem, Moysen, & alios sanctos, ac praecipue propter Christum operatum esse: & quosdam e rebus creatis voluisse pro-

Voluntas diuinæ non datur causa, sed ratio.

in actibus voluntatis.

Suar.

D. Thomas

Vasquez.

pter alias: tamen tandem omnia ad suam gloriam ordinet, & omnia propter semetipsum tanquam finem eorum vltimum operetur, ut dicitur Proverb. 16.

Quintus diuisio est in volitionem mediatam, & immediatam. Quae, iuxta ea quae diximus disp. superiori de cognitione mediata & immediata, explicanda est. Sicut enim cognitio mediata est vnus per aliud, id est, vnus ut cognitio formaliter vi penetrationis alterius: sic amor mediatum est amor alius cuius ut amati formaliter vi amoris alterius, siue vnus amor vi alterius obiectiue praemati. Sicut autem Deus & seipsum, & alia extra se, quae immediate, quae mediate cognoscit: ita vtroque modo diligit. Et quidem de Deo constat esse amabilem immediate. De creaturis vero probatur, quia sicut ipsae habent propriam perfectionem distinctam a diuina, ita & propriam amabilitatem: ergo immediatam. Ad eum ut si per impossibile non essent amabiles in alio: secundum tamen propriam perfectionem essent amabiles & bonae. Vterius cum Deus sit radix bonitatis creaturae, quae per se est amabilis; Deus eatenus est amabilis mediate, quatenus confert ad amabile creatum: & eatenus non potest non amari a seipso, quia non potest non ferri per voluntatem in omne amabile necessarium, sicut per intellectum fertur in omne necessarium verum. Et quemadmodum homo vel angelus seipsum amans, amat simpliciter Deum ut sibi necessarium: sic etiam Deus amans creaturas, seipsum amat in illis mediate, ut necessarium ad ipsarum esse. Sicut etiam cum creatura, ut possibili, habeat necessarium connexionem cum Deo, sintque necessariae secundum propriam bonitatem & perfectionem, ex eo quod bonitas diuina sit quanta est, infinite scilicet communicabilis, & omnipotens, radixque & fundamentum ceterorum entium: sequitur Deum posse amari mediate in illis, quemadmodum & ipsas amari posse mediate propter Deum. Denique sicut creaturae aliae in aliis cognosci possunt, ut causae in effectis &c. ita possunt amari mediate aliae in aliis, non tantum quoad esse possibile; sed etiam quoad actuale.

SECTIO II

De voluntate efficaci, absoluta, antecedente eiusque opposito.

Sexta diuisio actuum diuinam voluntatis est in actus efficaces & inefficaces. Voluntas efficax proprie & per se illa est, cuius vis tendit ad aliquid efficiendum, ita ut non possit permittere aut pati oppositum, sed resoluta sit ad superandum quoduis impedimentum, si quod occurrat. Et haec semper impletur: de qua illa dicitur Isa. 46. *Consilium meum stabit, & omnis voluntas mea fiet.* Et Hester 13. *Non est qui possit tua resistere voluntati.* Et ad

Dei voluntas dicitur ad aliam immediate.

Voluntas diuina est ad aliquid efficiendum, ita ut non possit permittere aut pati oppositum.